

Eva Piquer
BARCELONA

Allau de paraules noves

La llengua dels mitjans de comunicació ha servit per alimentar una base de dades que a partir del mes que ve es podrà consultar per Internet i que inclou 20.000 neologismes en català i més de 15.000 en castellà.

L'Observatori de Neologia, un grup de recerca de l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada de la Universitat Pompeu Fabra, s'ha dedicat a buidar sistemàticament la premsa escrita d'àmplia difusió, així com altres textos escrits i orals que no han passat (o hi han passat de forma laxa) per un servei de correcció, a la recerca de paraules que no surten als diccionaris. "No tot el que apareix als mitjans de comunicació és adequat que sigui en un diccionari, però hem de tenir molt en compte la llengua dels mitjans, perquè són uns altaveus molt poderosos", va manifestar ahir Teresa Cabré, catedràtica de la Universitat Pompeu Fabra i directora de l'Observatori de Neologia, durant la presentació a la premsa del llibre *Llengua catalana i neologia* (Editorial Meteora). La part més llamenera d'aquest volum és un recull de mil neologismes catalans documentats en textos

escrits i orals durant el període 1999-2001, que són si fa no fa un tastet del conjunt d'expressions i paraules noves que estaran disponibles el mes vinent via Internet a la pàgina web www.iula.upf.edu.

Segons Teresa Cabré, la capacitat de crear noves unitats és un índex representatiu de la vitalitat lingüística, tot i que fins ara s'ha parat poca atenció en aquest factor a l'hora d'avaluar l'estat d'una llengua. La gràcia és que els parlants siguin capaços de crear noves paraules des de dintre, sense haver de recórrer

El llibre 'Llengua catalana i neologia' recull un miler de mots d'ús freqüent als mitjans de comunicació que no surten als diccionaris

al manlleu com a recurs prioritari. En aquest sentit, Cabré destaca la importància de fomentar la creativitat lèxica a l'escola. "Durant una pila d'anys l'ortodòxia ha limitat la capacitat de creació en català. Hem de tenir clar que no deixem de ser ortodoxos pel fet de crear noves paraules, sempre que no ens limitem a fotocopiar recursos aliens", sosté la lingüista. Ella defensa una "actitud menys peregosa" dels parlants: és un bon

simptoma, diu, que es llancin a utilitzar paraules encara que ignorin si són o no ortodoxes. "Només amb una actitud relaxada la llengua té possibilitats de sortir-se'n. Si t'has de posar la cotilla, malament rai".

Des del punt de vista de la neologia, el diagnòstic sobre la vitalitat del català és opti-

mista? "El coneixement dels recursos de la llengua per part dels parlants no és dolent. Potser no és tan viva la utilització espontània d'aquests recursos per fer noves formacions", respon Cabré.

Del total de noves paraules catalanes recopilades en el banc de dades neològiques, un 20 per cent són manlleus

(destaquen sobretot els provinents de l'anglès), un 5 per cent són neologismes semàntics i el 75 per cent restant són neologismes formats a partir dels recursos propis de la llengua. "Els catalans fan ús de tots els recursos disponibles, no abusen dels manlleus", constata la directora de l'Observatori de Neologia.

ALGUNS MOTS I EXPRESSIONS

◆ x destemps	◆ dictatova	◆ lluita armada	◆ pluridiscapacitat
◆ a tope	◆ drag queen	◆ lobby	◆ poli
◆ acomplexament	◆ eagle	◆ madridisme	◆ preadolescent
◆ adreça web	◆ e-business	◆ malinterpretar	◆ prime time
◆ aerolínia	◆ ecodièsel	◆ manga	◆ problematitzar
◆ after hours	◆ empresa.com	◆ maruja	◆ proetarra
◆ alegalitat	◆ escaqueig	◆ miniserie	◆ psicoestètic
◆ amistós	◆ espinning	◆ mountain bike	◆ putiferi
◆ anar com una moto	◆ estetitzar	◆ multiculturalisme	◆ quallar
◆ anorèxic	◆ estriptis	◆ multisales	◆ quinielista
◆ antiamericà	◆ fair play	◆ música disco	◆ quinquí
◆ apagaincendis	◆ farragós	◆ narcosala	◆ ralentització
◆ autodeterminar-se	◆ fashion	◆ neteja ètnica	◆ reality show
◆ aznarisme	◆ fast food	◆ non stop	◆ recolzcap
◆ babelic	◆ filoconvergent	◆ numeret	◆ redefinir
◆ ballaor	◆ fitness	◆ oenagè	◆ remake
◆ bici	◆ gentleman	◆ ombudsman	◆ rentrée
◆ bionanotecnologia	◆ gilipolles	◆ okupa	◆ ressaca
◆ blaver	◆ gimnàstica postural	◆ panxacontentisme	◆ sense sostre
◆ bollicio	◆ glamur	◆ paradís fiscal	◆ shopping
◆ cap rapat	◆ hacker	◆ paralegal	◆ superwoman
◆ carajillo	◆ happy end	◆ passotisme	◆ surfejar
◆ carmanyola bomba	◆ hidrojet	◆ pestonalització	◆ talk show
◆ cash and carry	◆ hortera	◆ penjat	◆ teleaddicte
◆ ciberdelinqüent	◆ impàs	◆ paper	◆ txà-txà-txà
◆ colmado	◆ independització	◆ piercing	◆ vaca boja
◆ culebrot	◆ intel·lectualoide	◆ pifiar	◆ vidriòlic
◆ d'alt estànding	◆ ionqui	◆ piyo	◆ waterpolista
◆ de pedra picada	◆ jet-lag	◆ piropetar	◆ xapero
◆ déjà vu	◆ know how	◆ pixapins	◆ xiringuito
◆ desangelat	◆ lifting	◆ plasta	◆ yuppie
◆ despilotat	◆ litrona	◆ plat fort	◆ zulo